

20

NAŠIH
DVADESET
GODINA

AGRONOMSKI I PREHRAMBENO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
SVEUČILIŠTA U MOSTARU

AGRONOMSKI I PREHRAMBENO-TEHNOLOŠKI
FAKULTET U MOSTARU

NAŠIH
DVADESET
GODINA

AGRONOMSKI I PREHRAMBENO-TEHNOLOŠKI FAKULTET U MOSTARU
NAŠIH DVADESET GODINA

Nakladnik:

Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru

Za nakladnika:

doc. dr. sc. Danijela Petrović, v. d. dekanice

Glavna urednica:

doc. dr. sc. Danijela Petrović

Uredništvo:

doc. dr. sc. Danijela Petrović; akademik Jakov Pehar; prof. dr. sc. Stanko Ivanković;
prof. dr. sc. Nevenko Herceg; prof. dr. sc. Marko Ivanković; prof. dr. sc. Ivan Ostojić;
prof. dr. sc. Jerko Pavličević; prof. dr. sc. Marko Matić; prof. dr. sc. Miroslav Arapović;
doc. dr. sc. Zrinka Knezović; doc. dr. sc. Radica Ćorić; doc. dr. sc. Anita Ivanković;
doc. dr. sc. Adrijana Filipović; dr. sc. Višnja Vasilj; Leona Puljić, dipl. ing.;
Dragan Jurković, dipl. ing.; Ivana Božić, dipl. iur.

Izvršna urednica:

Karmela Mabić, dipl. ing.

Dizajn i DTP:

Gordan Zovko – Connect Mostar

Fotografije:

Arhiv Hercegovačko-neretvanske županije
Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet
Goran Ćavar

Tisak:

Naklada:

500 primjeraka

AGRONOMSKI I PREHRAMBENO-TEHNOLOŠKI
FAKULTET U MOSTARU

NAŠIH DVADESET GODINA

Mostar, 2015.

INDOCTI
DISCANT
ET AMENT
MEMINISSE
PERITI.

*Oni koji ne znaju neka uče,
a koji znaju neka se podsjetu.*

01

Naših dvadeset godina

Riječ dekanice

20

Poštovani čitatelji,

zadovoljstvo mi je u ime autora, nastavnog osoblja, uposlenika i studenata svih generacija, predstaviti Vam monografiju Naših dvadeset godina

kojom obilježavamo prvih dvadeset godina postojanja i rada Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru.

Tijekom svih ovih godina nastojali smo izrasti u snažnu znanstvenu i obrazovnu jezgru na području biotehničkih znanosti trudeći se da Fakultet bude ne samo mjesto za stjecanje diploma, znanja i vještina, nego i široko edukativni prostor za naše studente koji će razinom usvojenog znanja te visokim životnim i profesionalnim vrijednostima opravdati svaku stečenu diplomu.

Na putu ka stjecanju najviših razina akademskog i znanstvenog obrazovanja, svaka nova generacija studenata predstavljala je novo iskustvenje i tražila novi pomak

naprijed u obrazovno-znanstvenom i istraživačkom procesu. Naših dvadeset godina donosi prikaz svih tih iskustvenja i učinjenih pomaka od 1994. godine do danas, dvadeset godina kasnije kada je naš obrazovno-znanstveni i istraživački rad takvih dometa da popunjava prazninu u biotehničkim znanostima na Sveučilištu, osposobljavajući domaće stručnjake na polju agronomije i prehrambene tehnologije koje naše društvo treba.

Čitajući Naših dvadeset godina zamijetiti ćete kako se nastavni plan i program Fakulteta tijekom svih ovih godina intenzivno mijenjao s ciljem da se sve razine studija učine efikasnijim i aktualnijim prateći događanja u visokom obrazovanju u svijetu. Zamijetiti ćete i koliko je znanstveno-istraživačkih i stručnih projekata vođeno, ali i koliko je studenata diplomiralo na sveučilišnim studijima svih razina. Sve su to uspjesi iza kojih stoje konkretni ljudi, nastavno osoblje i suradnici Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta koji su svoja znanja i iskustva u

Naših dvadeset godina je naš pokušaj da sačuvamo od zaborava one koji su postavili temelje današnjeg Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta...

akademskoj praksi prenosili i prenose na naše studente pokušavajući ih inspirirati da pomjeraju vlastite granice u razmišljanju i učenju. Naših dvadeset godina je naš pokušaj da sačuvamo od zaborava one koji su postavili temelje današnjeg Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta, ali i da odamo priznanje svima koji su na bilo koji način doprinijeli njegovom razvoju i ugledu.

Značajan dio našeg fakultetskog života je suradnja s domaćom i međunarodnom akademskom zajednicom te partnerima iz raznih institucija o čemu svjedoči i ova monografija. Konačno, Naših dvadeset godina je priča i o više od dvije tisuće upisanih studenata do danas. Njima smo ponudili poticajno okruženje i mogućnost da usvoje ne samo teorijska i praktična znanja nego i da razviju svoju ambiciju i intelektualnu radoznalost. Za uzvrat smo dobili više od devet stotina visoko obrazovanih mladih ljudi koji su svoje znanje, sposobnosti i slobodno vrijeme nesebično uložili u

rast i razvoj Fakulteta, ali i društva u kojem živimo.

Monografija koja je pred Vama zamišljena je kao zahvala entuzijastima, nastavnom osoblju, uposlenicima i studentima, prethodnim i sadašnjim, svima onima čiji se dio života isprepliće sa životom Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru. U ime autora izražavam nadu da nikoga nismo zaboravili, pogreškom ispustili ili nehotice naveli kakav krivi podatak. Ukoliko je do pogreške došlo, ona je svakako nenamjerna i unaprijed se iskreno ispričavamo.

Iskreno vjerujemo kako će monografija Naših dvadeset godina Vama čitateljima pružiti zadovoljstvo u upoznavanju Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru; onima koji su se ovdje obrazovali probuditi neka draga sjećanja, a budućim studentima dati korisne informacije o nastanku, razvoju i mogućnostima Fakulteta. Najsrdačnije zahvaljujem svima koji su na bilo

Tijekom svih ovih godina nastojali smo izrasti u snažnu znanstvenu i obrazovnu jezgru...

koji način doprinijeli razvoju i ugledu Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, te svim autorima, kolegama i studentima koji su sudjelovali u pripremi monografije Naših dvadeset godina.

v. d. dekanica
doc. dr. sc. Danijela Petrović

Riječ rektorice

20

Uvažene kolegice i kolege, dragi studenti,

iznimna mi je čast i zadovoljstvo čestitati Vam dvadesetu godišnjicu utemeljenja i uspješnog rada Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru. U ovoj svečanoj prigodi napose želim istaknuti kako ste svih tih godina bili i jeste snažan promicatelj i zaštitnik visokih intelektualnih, znanstvenih i moralnih vrijednosti koje su ideja vodilja Sveučilišta u Mostaru.

Kao jedino sveučilište izvan Republike Hrvatske na kojem se nastava odvija na hrvatskom jeziku, Sveučilište u Mostaru ima jedinstvenu i prepoznatljivu misiju – postati suvremeno, tolerantno, europski orijentirano sveučilište koje čuva i razvija hrvatski nacionalni i kulturni identitet, ali je i otvoreno svima koji svojim intelektualnim i moralnim kvalitetama žele doprinijeti bržem razvoju znanosti i stručnosti ne samo u Bosni i Hercegovini nego i u široj regiji.

Istusveučilišnumisijusnažnopodupire i provodi i Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet čija se djelatnost temelji na znanstveno-obrazovnomi istraživačkom radu u području biotehničkih znanosti uz uvažavanje stvarnih gospodarskih i razvojnih mogućnosti okruženja, ali i očuvanje ruralnog prostora, ravnoteže u okolišu i tradicijskih vrijednosti područja u kojem djeluje.

Sposebnim zadovoljstvom želim istaknuti kako je Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet svih ovih godina, zahvaljujući domaćim znanstvenicima s uspješnim akademskim karijerama te pomoć kolegica i kolega s referentnih fakulteta iz Republike Hrvatske, školovao vlastite mlade i perspektivne nastavnike i suradnike koji su jamac daljnjeg rasta i razvoja Fakulteta. Svakako da sve naprijed navedeno ne bi imalo smisla bez onih zbog kojih i jesmo tu - bez mladih ljudi kojima omogućavate jednak pristup visokom obrazovanju i znanosti, ograničen samo vrsnošću i sklonošću studiranju, te znanstvenom i nastavnom radu.

Dragi prijatelji,

očekivanja našeg društva od akademske zajednice velika su, zahtjevna i legitimna. Naša zajednička sposobnost da na njih odgovorimo dovoljno ambiciozno i odgovorno odlučivati će o našoj budućnosti i budućnosti generacija koje će doći poslije nas. Samo zajedno, slijedeći našu misiju, možemo obrazovati nove mlade ljude, nove snage koje imaju nove ideje za novih deset, dvadeset i više godina.

Čestitajući Vam još jednom dvadeset godina uspješnog rada Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, izražavam nadu kako će istim plodovima uroditi i naši budući zajednički naponi na stvaranju jedinstvenog, prepoznatljivog i drugačijeg akademskog prostora. Neka nam svaka nova akademska godina bude plodonosna i neka svima nama donese obilje radosti, zdravlja i veselja.

rektorica Sveučilišta u Mostaru
prof. dr. sc. Ljerka Ostojić

DIMIDIUM
FACTI QUI
COEPIT
HABET!

*Polovicu djela ima
tko je počeo!*

02

Iz pera naših
utemeljitelja i podupiratelja

Iz pera naših utemeljitelja i podupiratelja

Fakultet kao drugi dom

Kao prvi dekan i jedan od utemeljitelja današnjeg Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta, osjećam obvezu u najkraćim crtama kazati nešto o njegovim počecima i dvadesetogodišnjem radu. Teško je ne prisjetiti se kako je Fakultet stvaran u teškim ratnim

vremenima kada je to bilo gotovo nezamislivo i uistinu dosta hrabro. Uvjeti prostora, kadrova i opreme bili su vrlo oskudni. Te akademske 1994./1995. godine počeli smo skromno sa trideset sedam upisanih studenata, a danas imamo gotovo šest stotina studenata uključivši proširenu djelatnost na prehrambeno-tehnološki dio kao poseban smjer i konačno doktorski studij, kao posljednji i najviši ciklus obrazovanja koji je krenuo u akademskoj 2013./2014. godini. Opravdanost postojanja ovoga fakulteta vrlo brzo je potvrđena i u praksi gdje su naši diplomanti popunili praznine obrazovanog kadra za potrebe poljoprivrede i prehrambene industrije na užem i širem području.

Danas je Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet ozbiljna obrazovna institucija u okviru Sveučilišta

Ovdje sam postigao sve što se u ovoj profesiji može postići.

u Mostaru, institucija koja se ravnopravno nosi sa srodnim fakultetima ne samo u Bosni i Hercegovini nego i šire. Stvorena je dobra osnova u pogledu prostora, kadrova i opreme, uključivši i pokusni poligon u površini više od stotinu hektara gdje se izvodi praktična nastava. Posebna briga posvećena je usavršavanju vlastitih kadrova, tako da je u ovih dvadeset godina doktoriralo dvadeset dvoje suradnika čime je znatno smanjena potreba za angažiranjem vanjskih suradnika, zbog čega osjećam i veliko osobno zadovoljstvo budući da sam bio neposredni sudionik svih tih uspjeha.

Nešto posebno i vrlo osobno. Ovdje sam postigao sve što se u ovoj profesiji može postići. Kao profesor emeritus i danas sam uključen u rad Fakulteta, i što je mnogo značajnije ovu instituciju osjećam kao svoj drugi dom, dom u kome se svakodnevno družim sa dragim osobama koje bez rezervno pokazuju poštovanje i uzoran odnos kojega istinski osjećam tijekom cijelog šezdesetogodišnjeg rada. To jednako vrijedi i za osoblje u susjedstvu, osoblje Federalnog agromediteranskog zavoda u čijim prostorijama obitavam skoro punih četrdeset godina te tako kao da činim malu vrstu spona između ovih dviju institucija koje su neraskidivo povezane ne samo dobrosusjedskim odnosima nego i dijelom zajedničke povijesti.

Na kraju, zadovoljstvo je doživjeti ovakve obljetnice. Zadovoljstvo je tim više što u njihovom obilježavanju mogu dati i osobni doprinos sa željom da Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru nastavi s uspješnim radom koji će obilježiti sve njegove buduće obljetnice.

akademik Jakov Pehar, prof. emeritus
Sveučilišta u Mostaru

Sve u svoje vrijeme

Tempus fugit, vrijeme neumoljivo teče... Dvadeset godina u životu neke institucije relativno je dugo razdoblje koje dopušta da se postignuti rezultati predoče javnosti i podvrgnu društvenoj ocjeni. Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet u Mostaru u proteklom je razdoblju prolazio različite faze sazrijevanja i razvoja, ali, gledano u cjelini, stalno je išao naprijed i za njega se danas može reći kako je, u punom smislu riječi, snažna znanstvena i obrazovna jezgra u izuzetno važnom području gospodarskog i društvenog života te značajna sastavnica Sveučilišta u Mostaru.

Nema dvojbe da je Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet opravdao svoje utemeljenje. Nastao u jednom teškom i prijelomnom razdoblju, obrazovao je znatan broj stručnjaka za evidentne i sve složenije društvene potrebe te afirmirao agronomsku znanost i struku. Ono o čemu uvijek, pa i danas o dvadesetoj obljetnici, treba razgovarati i promišljati jest pitanje njegova daljnjeg razvoja i usavršavanja, kako u smislu reforme i prilagodbe programa tako i u pogledu kvalitete same nastave te transfera najnovijih znanstvenih spoznaja u praksu.

Ono o čemu uvijek, pa i danas o dvadesetoj obljetnici, treba razgovarati i promišljati jest pitanje njegova daljnjeg razvoja i usavršavanja...

Imao sam izuzetan privilegij i čast biti članom Povjerenstva za utemeljenje Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru. Imenovani od najviših tijela Sveučilišta, bili smo potpuno svjesni značenja povjerene nam, usudio bih se danas reći povijesne zadaće, koju

smo uspješno ispunili u posebnom i teško ponovljivom duhu radnog i kreativnog zanosa.

Značajne obljetnice prigoda su za pogled unazad i „inventuru“ onoga što je za nama, ali su ujedno i ključne razvojne prekretnice koje traže svježe ideje, vizije i novi polet za suočavanje s izazovima današnjice i vremena pred nama. Na tome tragu, kao jedan od njegovih utemeljitelja i dugogodišnjih profesora, našem fakultetu želim još puno sličnih obljetnica.

prof. dr. sc. Željko Šuman

Naša pomoć niti jedan trenutak nije bila upitna

Poštovana rektorice prof. dr. sc. Ljerka Ostojić! Poštovana dekanice doc. dr. sc. Danijela Petrović! Poštovani akademici Jakov Pehar! Poštovani studenti i djelatnici Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru! Kolegice i kolege!

Hvala Vam zbog prilike da se, prigodom obilježavanja dvadesetljeća Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, otmu zaboravu događaji u kojima sam i sam sudjelovao obnašajući dužnost dekana Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U vrijeme kada je više od četvrtine površine Hrvatske bilo izvan nadzora vlasti, dekan vašeg fakulteta pri utemeljenju, danas akademik Jakov Pehar, zatražio je od mene podršku. Danas Vam mogu potvrditi kako odluka o nesebičnoj pomoći ratom razrušenom Mostaru niti jedan trenutak nije dolazila pod znak pitanja. Nositelji te suradnje, prof. dr. sc. Ivanu Kolaku, Znanstveno-nastavno vijeće Fakulteta u Zagrebu dalo je najšire ovlasti u ulozi koordinatora te izboru osoblja spremnog i sposobnog prihvatiti se te, nikako lake i nimalo jednostavne zadaće provedbe kreiranog nastavnog plana i programa na novo utemeljenom Fakultetu u Mostaru.

U živom mi je sjećanju vizija razvoja koju je osmislio prvi dekan, akademik Pehar i zdušno se prihvatio njezine provedbe. Danas sa zadovoljstvom mogu reći kako je u tome uspio, naravno, zahvaljujući svim suradnicima koji su tada dali potreban doprinos i onima koji su nastavili njegovo djelo. S ovim velikim vremen- skim odmakom mogu naglasiti da je vrijeme potvrdilo

ispravnost odluke o utemeljenju Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru u onom trenutku. Stoga svim sudionicima, na čelu s ondašnjim dekanom prof. dr. sc. Jakovom Peharom, osobno upućujem srdačne čestitke! Svjedočim kako Vam nije bilo lako, jer izrasti u ratu, a biti nositelj duhovnog bogatstva najmalobrojnijeg naroda u državi - pravi je podvig.

Zadaća je svih nas, sudionika znanstvenog i nastavnog procesa činiti koliko je moguće na ostvarivanju prije svega mira, a zatim promicanju naše struke – poljoprivrede. Dakle, prvenstveno o nama ovisi i mi moramo doprinositi unapređivanju uzgoja bilja i stoke te pravilnoj preradi njihovih proizvoda u namirnice, kao najizglednijeg puta održivog razvoja našega hercegovačkog kraja. To je jedini put da se iz prostora iseljavanja Hrvata, Hercegovina prometne u prostor na kojemu se može ostajati i dobro živjeti pa i izboriti za povratak raseljenih u stari zavičaj. Brojne su moje kolege i prijatelji koji potječu iz Hercegovine i znam koliko su za taj kraj neraskidivo vezani. Nadam se kako ćemo već o prvoj narednoj obljetnici, svjedočiti napretku i ostvarivanju tih zamisli.

Čestitajući vam dvadesetu obljetnicu uspješnog neprekinutog rada, želim Agronomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Mostaru jednako brz napredak i razvoj u razdoblju koje je pred nama!

akademik Franjo Tomić, prof. emeritus
Sveučilišta u Zagrebu

Svjedočim kako Vam nije bilo lako, jer izrasti u ratu, a biti nositelj duhovnog bogatstva najmalobrojnijeg naroda u državi - pravi je podvig.

Lučonoša najnovijih spoznaja iz agronomije i prehrambene tehnologije

Poštovana dekanice, uvaženi profesori, asistenti, studenti! Kao počasnoj doktorici Sveučilišta u Mostaru, izuzetna mi je čast priključiti se obilježavanju dvadesete obljetnice djelovanja Agronomskog prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru.

Dvadeset godina u životu akademske zajednice značajno je razdoblje i prigoda osvrnuti se na prijedeni put te istaknuti napore nastavnoga i ostalog osoblja, kao i mnogih profesora iz Republike Hrvatske u opstojnosti i razvoju Fakulteta. Prije dvadeset godina akademske elite pokrenule su u Mostaru organizaciju obrazovnog i znanstvenog procesa s ciljem da znanje i njegova primjena daju novi impuls u razvoju Bosne i Hercegovine. Razlike u znanju razvrstavaju društva na razvijena i manje razvijena, tehnološki više ili manje napredna, ali spoznaje o tome poticaj su revitalizaciji sredine na višu razinu kvalitete. Zbog toga, bilo je mudro i značajno usmjeriti institucije društva na orijentaciju prema društvu znanja, uvažavajući svjetske kriterije izvrsnosti.

Odlukom Senata Sveučilišta u Mostaru, 1944. godine utemeljen je Agronomski fakultet. Fakultet je s radom započeo kao prvo visoko javno učilište u sastavu Sveučilišta u Mostaru koje je izvodilo sveučilišni studij, znanstveni i visoko stručni rad u području agronomije. Prva generacija studenata Općeg smjera upisana je akademske 1994./1995. školske godine. Plan i program bio je usklađen s referentnim studijima Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Poljoprivrednog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Potpora profesora navedenih fakulteta u izvođenju nastave od prvog dana do danas nije bila upitna. S velikim entuzijazmom uspostavljeni su mostovi suradnje na relaciji Mostar-Zagreb i Mostar-Osijek. Značajnu preobrazbu Fakultet je ostvario harmonizacijom nastave i promicanjem kvalitete prema bolonjskom procesu usvajanjem strukture nastave 3+2+3, što je uključilo pred-diplomske, diplomske i poslijediplomske studije. U akademskoj 2005./2006. školskoj godini ustrojen je pred-diplomski studij prehrambene tehnologije, a u akademskoj

2007./2008. Fakultet je promijenio naziv u Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet.

Rezultati znanstvenoistraživačkog rada sadržani su u brojnim radovima objavljenim u znanstvenim i stručnim časopisima, izradi većeg broja magistarskih radova i doktorskih disertacija. Fakultet je razvio bogatu međufakultetsku i međusveučilišnu suradnju, i danas je lučonoša najnovijih spoznaja iz agronomije i prehrambene tehnologije, rasadište mladih, obrazovanih i darovitih ljudi koji su glavni resurs i garancija njegovog napretka.

Obilježavajući dvadesetu obljetnicu djelovanja Fakulteta, prigoda je zahvaliti se svima koji su svojim djelovanjem utkani u njegovu povijest. Svima nama bila je čast sudjelovati u razvoju Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta tijekom proteklih godina. Sadašnjim i budućim generacijama nastavnika ostaje trajna zadaća razvijati Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet kao prepoznatljivo i poželjno mjesto studiranja.

dr. sc. Gordana Kralik prof. emeritus
Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

**Fakultet je
postao lučonoša
najnovijih spoznaja
iz agronomije
i prehrambene
tehnologije,
rasadište mladih,
obrazovanih i
darovitih ljudi koji
su glavni resurs i
garancija njegovog
napretka.**

Od trnja prema europskom vrhu u obrazovanju i znanosti

Poštovana gospođo dekanice, draga kolegice Petrović! Poštovani gospodine prvi dekan i prvi predsjedniče, akademice Pehar! Dragi članovi Vijeća nastavnika! Dragi studenti! Kolestice i kolege! Dragi prijatelji!

Zahvalan sam zbog prilike biti dionikom obilježavanja dvadesetljeća Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, fakulteta koji u svoje djelovanje ugrađuje odnos pripadnosti, odanosti i neodvojivosti od darova prirode - „kamenja, krša i masline“. Svim sudionicima, dopustite mi posebno izdvojiti akademika Pehara jer danas je njegov dan ..., upućujem tople čestitke!

Vaš fakultet jedinstvena je ustanova, izrasla u ratu, kao duhovnobogatstvo hrvatskog naroda u službi mira. Drugo obilježje ovoga fakulteta je pripadnost jedinoj sveučilišnoj zajednici izvan Hrvatske, na kojoj se nastava održava na hrvatskom jeziku. Prebirući posjećanjima, vidim simboliku; u ratu kada „topovi progovore“ obično sve muze zaštite, duh hercegovačkog čovjeka sviklog nedaćama povijesti i životu koji je uvijek bio „između dva rata“, znajući kako će mir trebati ljude od znanja, tom pravilu usprkos osnutkom ovog fakulteta zasijao je „sjeme znanja“. Zadaća je svih nas, čuvajući i njegujući to sjeme, razvijati hrvatski kulturni identitet i prinositi povijesnoj težnji - u ozračju tolerancije prometnuti Hercegovinu iz prostora i ozračja iseljenja Hrvata u prostor ostanka i povratka. Put ka tomu cilju otvara upravo djelatnost ove ustanove; obrazovanje i znanstveni rad za poljoprivredu i prehrambeno-tehnologiju - proizvodnju sirovina i njihovu preradu u hranu. U tom svijetlu, suradnjus Fakultetom doživio sam kao časnu obvezu prema kraju iz kojega sam potekao i uspomenu na roditelje koji su ga tužni nevoljno fizički napustili, a duhom u njemu trajno ostali i za nj se molili.

Osobito značajnim držim što ovaj fakultet u skladnu cjelinu veže znanstveni rad i obrazovanje za gospodarske grane koje su okosnica održivog razvitka, kao razvojnog koncepta trećeg tisućljeća. Jer, uzgoj bilja i stoke oslanja se na obnovljive prirodne resurse; svjetlost, tlo, vodu i zrak

(ugljični dioksid). Plodovi uzgoja poljoprivrednih kultura (žitarica, povrća, voća, industrijskog bilja), osim što hrane ljude i stoku, koriste se kao sirovine za preradu u autohtone ili industrijske proizvode, uz „nizak rizik“ ugroze okoliša, primjeren konceptu održivog razvitka.

Rijetki su vizionari mogli vjerovati kako će hrvatski narod za dvadeset godina ovdje imati svoje Sveučilište, Fakultet, a odnedavna i Akademiju znanosti i umjetnosti, k svemu tomu na njenom čelu prvog dekana Vašega fakulteta. Dopustite mi izreći misao kako je autonomija tih ustanova izvan utjecaja stranaka i dnevne politike uvjet njihove stabilnosti i napretka.

Vrijedan rezultat, potvrdu napretka i izravnu korist gospodarstvu vidim i u upravo utemeljenom Agronomskom institutu za zootehniku, sa sjedištem u Kupresu. Nastavno, svake hvalje vrijedni su rezultati napora uloženi u prilagodbu studija smjernicama Bolonjske deklaracije. Očito su djelatnici Fakulteta preobrazbu visokog obrazovanja prihvatili kao izazovni proces koji teče, upravljani vizijom uključivanja u europski prostor visokog obrazovanja. Provedbu te vizije jamči znanstveno istraživački rad, kao temelj sveučilišne nastave, stalnog propitivanja, sraslosti i dijaloga s gospodarskim i inim okruženjem.

Neprijeporno je da uz prostor i opremu to traži kadrove, mlade ljude izrasle iz ovog fakulteta, a obrazovane, stasale i povezane s boljim sveučilištima Europe, koji će studij u gradu na obali Neretve učiniti privlačnim za polaznike iz svijeta.

Želim vjerovati kako ćemo o prvoj narednoj „okrugloj“ obljetnici, živi bili do nje, utvrditi kako Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru u akademskom ozračju mira, vođen duhom znanja zatvara „pun krug“ - stremeći od trnja (vrtloga ratnih zbivanja) prema viježima (europskom vrhu) u obrazovanju i znanosti!

akademik Ferdo Bašić, prof. emeritus
Sveučilišta u Zagrebu

Rijetki su vizionari mogli vjerovati kako će hrvatski narod za dvadeset godina ovdje imati svoje Sveučilište, Akademiju znanosti...

VERUS
AMICUS
EST

*Pravi je prijatelj
kao drugo ja.*

TAM QUAM
& ALTER
IDEM.

03

Prijatelji uz obljetnicu

Prijatelji uz obljetnicu

Vaš uspjeh doživljavamo kao vlastiti

S osobitim zadovoljstvom Vama dekanice, nastavnom osoblju i uposlenicima te svim vašim studentima upućujem iskrene čestitke u povodu obilježavanja dvadeset godina postojanja i rada Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru. Dvadeset godina nakon Vašeg utemeljenja, s ponosom ističemo kako ne samo da smo pratili Vaš rad i napredak, nego smo na samom početku u njemu i aktivno sudjelovali kako u nastavnom procesu tako i u zajedničkom znanstveno-istraživačkom radu. Takav početak svakako je značajno doprinio našoj kasnijoj stalnoj i uspješnoj suradnji u nastojanju da našim studentima omogućimo postizanje najviših akademskih standarda i stjecanje kompetencija temeljenih na najnovijim znanstvenim spoznajama.

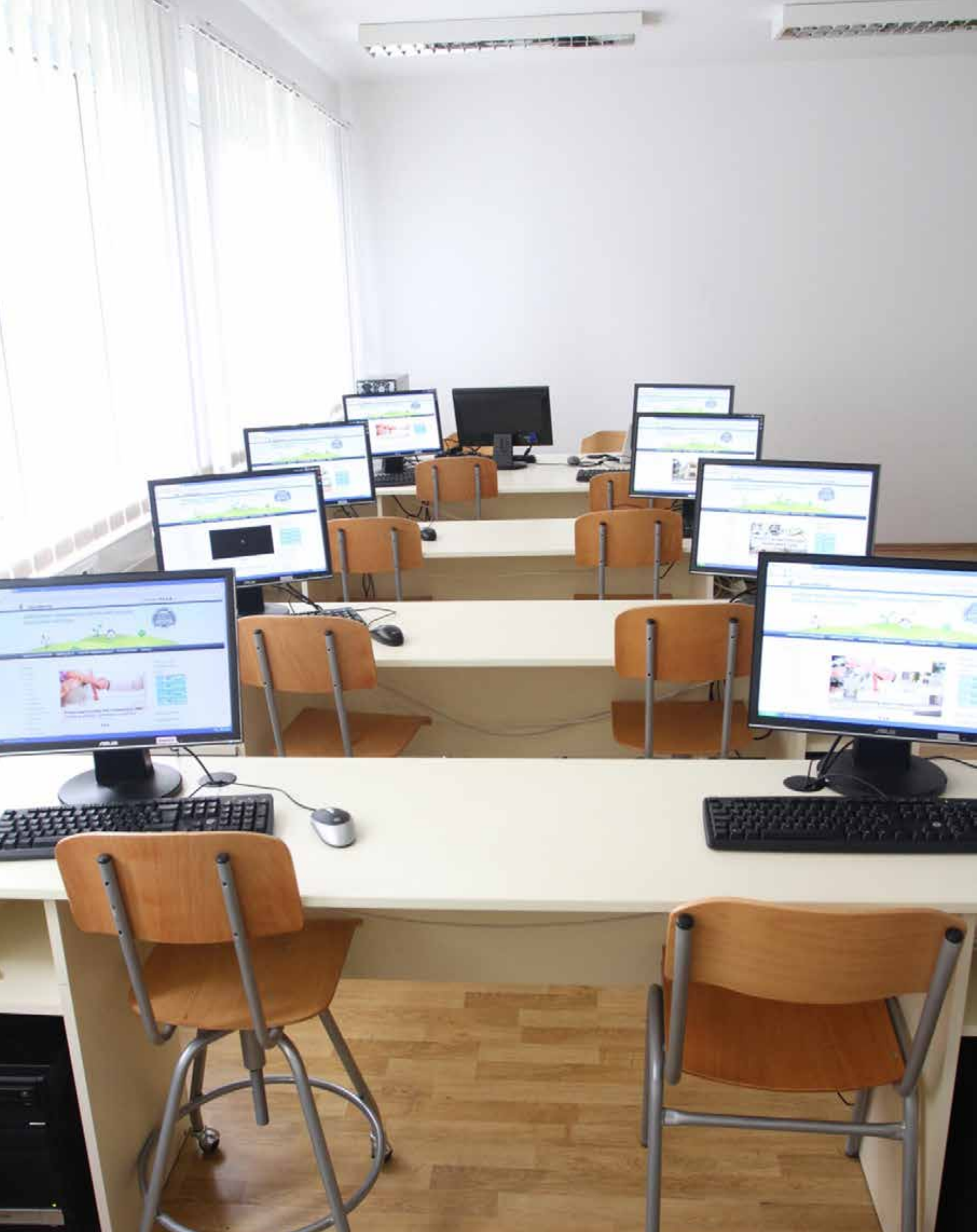
Danas kada Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru raspolaže respektabilnim vlastitim znanstveno-nastavnim i stručnim temeljima, naša se suradnja nastavlja na drugim osnovama i u pravcu stvaranje jedinstvenog europskog obrazovnog prostora, prepoznavanja pravih vrijednosti i provođenju

Dvadeset godina nakon Vašeg utemeljenja, s ponosom ističemo kako ne samo da smo pratili Vaš rad i napredak, nego smo na samom početku u njemu i aktivno sudjelovali...

zajedničkih projekata prekogranične suradnje. Sa željom da nastavimo uspješnu suradnju i zajednički doprinosimo daljnjem razvijanju općeljudskih i akademskih vrijednosti na ovim prostorima, a u prigodi obilježavanja vaših prvih dvadeset godina postojanja želim Vam još puno uspjeha i ovakvih obljetnica.

prof. dr. sc. Tajana Krička
dekanica Agronomskog fakulteta u Zagrebu

Suradnja i zajednički projekti

Osnivanje Agronomskog fakulteta u sastavu Sveučilišta u Mostaru 1994. godine značajan je datum za poljoprivredu Bosne i Hercegovine, a posebno za područje Hercegovine koje ima dugačku tradiciju poljoprivrednog obrazovanja. Banja Luka i Mostar uspostavili su dobru suradnju još 1950-ih godina, kroz tadašnje poljoprivredne kombinete i institute poljoprivrede, što se kasnije proširilo i na naše fakultete kao obrazovne i znanstveno-istraživačke institucije. Neposredna suradnja dvaju fakulteta zasniva se na zajedničkim projektima i programima, ali i nastavnim programima koji osiguravaju stvarne pomake u znanosti, razvojno-istraživačkim projektima i novim tehnologijama prilagođenim uvjetima u kojima se stvaraju mladi kadrovi za nove izazove.

Svojim dosadašnjim radom Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet u Mostaru opravdao je svoje postojanje te tako postao jedan od stupova poljoprivrednog i prehrambeno-tehnološkog razvitka ovoga kraja i šire. Dostignuta razina kvalitete rada, vlastiti visokoobrazovani nastavni kadar te izuzetno motivirani studenti zasigurno garantiraju da će ovaj fakultet, zajedno s Poljoprivrednim fakultetom u Banja Luci i drugim srodnim fakultetima, i u budućnosti ostati jedan od nositelja stvaranja europskog obrazovnog i znanstvenog prostora.

Svojim dosadašnjim radom Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet u Mostaru opravdao je svoje postojanje...

Uz želju da se naša suradnja uspješno nastavi, čestitam Vam dvadesetu godišnjicu postojanja i rada koja predstavlja ozbiljan iskorak naša zajednička budućnost.

prof. dr. sc. Aleksandar Ostojić
dekan Poljoprivrednog fakulteta u Banja Luci

Veliki i ozbiljan iskorak mostarskog fakulteta

Našu misiju razvijanja i sustavnog unapređivanja dinamičnog i multidisciplinarnog istraživačkog okružja u kojem se maksimalno koriste svi istraživački potencijali, pokušali smo preneti i Vama, našim prijateljima na Agronomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Mostaru. U godinikada obilježavate značajnu obljetnicu postojanja i uspjeha rada, sa zadovoljstvom primjećujemo kako ste u ovih dvadeset godina napravili veliki i ozbiljan iskorak

Godine koje su pred Vama, godine su velikih izazova u daljnjoj implementaciji Bolonjske deklaracije...

stvarajući obrazovni sustav utemeljen na rezultatima znanstveno-istraživačkog rada, a postupnom modernizacijom nastavnog procesa na principima Bolonjske deklaracije postali ste aktivnim sudionikom stvaranja jedinstvenog europskog obrazovnog prostora.

Godine koje su pred Vama, godine su velikih izazova u daljnjoj implementaciji Bolonjske deklaracije, ali i prilagođavanja vaše poljoprivrede uvjetima Europske unije kojoj težite. To nije niti malo lak proces, ali ono što je u tom procesu najznačajnije je znanje. Vi se nalazite na njegovom izvoru i pruža Vam se šansa da ta znanja prenesete na buduće naraštaje, a u nama ćete kao i uvijek dosada imati iskrenog prijatelja i partnera.

U dobroj vjeri kako će naša uspješna suradnja biti nastavljena i u budućnosti, uz dvadesetu obljetnicu vašeg postojanja želim Vam još puno uspjeha i dobrih rezultata.

prof. dr. sc. Vlado Guberac
dekan Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku

Od mlađeg brata do ravnopravnog partnera

Poštovana dekanice, poštovane kolegice i kolege, zaposlenici Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta u Mostaru, poštovane studentice i studenti!

Izuzetna mi je čast što Vam mogu čestitati dvadeseti rođendan Fakulteta u ime svih zaposlenika i studenata Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek, kao i u svoje osobno ime te poželjeti uspjeh u narednom razdoblju. Suradnja naša dva fakulteta relativno

industrije šire regije i za razvoj ove grane industrije, tako i za pozicioniranje i razvoj naše struke sukladno važnosti koju ima u razvoju gospodarstva.

U ime Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek nudim Vam pomoć i suradnju i u narednom razdoblju, u jednom pozitivnom ozračju, jer garantiram da svaki nastavnik koji je iz Osijeka došao u Mostar nije samo puki prenositelj znanja, nego je u tu suradnju ugrađeno puno više.

Želim Vam da i dalje imate kvalitetne studente, ali i puno projekata, suradnje s gospodarstvom kao i sreće i zadovoljstva koju samo bavljenje ovim poslom može donijeti.

prof. dr. sc. Drago Šubarić
dekan Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek

Želim Vam da i dalje imate kvalitetne studente, ali i puno projekata, suradnje s gospodarstvom kao i sreće i zadovoljstva koju samo bavljenje ovim poslom može donijeti.

je kratka, traje od 2005. godine, no bez obzira na tu činjenicu uspjeli smo u proteklom razdoblju obuhvatiti gotovo sve vidove naših aktivnosti, prije svega nastave, ali sve više i znanstvene i stručne.

Drago mi je da je Prehrambeno-tehnološki fakultet Osijek od samog početka sudjelovao u pripremi, a danas u značajnoj mjeri i u realizaciji najprije pred-diplomskog studija prehrambene tehnologije, a danas i diplomskog studija prehrambenog inženjerstva. Krenuli smo u navedene projekte doživljavajući Vas kao mlađeg brata kojem je potrebna pomoć, a uskoro očekujemo da u području prehrambene tehnologije u Vama dobijemo značajnog i ravnopravnog partnera, kako u obrazovanju kadrova za potrebe prehrambene

Zajedno u mnogim projektima

Zadovoljstvo mi je Vama dekanice, nastavnom osoblju i suradnicima, ali i svim vašim studentima, čestitati obljetnicu utemeljenja vašeg fakulteta koji je u proteklih dvadeset godina izrastao u modernu i visokokvalitetnu znanstveno-nastavnu instituciju na

ponos cjelokupne akademske zajednice Grada Mostara i Hercegovine.

U proteklih dvadeset godina izrasli ste u modernu i visokokvalitetnu znanstveno-nastavnu instituciju na ponos cjelokupne akademske zajednice Grada Mostara i Hercegovine.

Zadovoljstvo je tim veće jer su suradnja i razumijevanje između naših dviju institucija svih ovih godina bile na visokoj akademskoj razini i u stalnom napretku. Takva suradnja dodatno je osnažena i formalno-pravno uređena sporazumom o suradnji u znanstveno-istraživačkim i stručnim projektima što nas obvezuje na punu angažiranost kako bi u budućnosti nastavili istim pravcem te zajedno postali snažna poveznica znanosti s neposrednom praksom odnosno domaćom poljoprivredom proizvodnjom.

Duboko uvjeren kako će i budućnost Vašeg fakulteta, ali i naše međusobne suradnje, biti obilježena novim uspjesima i usmjerenošću na znanstvenu izvrsnost, želim Vama dekanice, vašim suradnicima i studentima svih generacija, sretnih prvih dvadeset godina.

prof. dr. sc. Ahmed Džubur
dekan Agromediteranskog fakulteta
Univerziteta Džemal Bijedić

Dobrosusjedski odnosi i partnerstvo

Kao prvi institucionalni susjed, a ujedno i profesor na Agronomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Mostaru, slobodno mogu kazati kako je i pored brojnih poteškoća u proteklih dvadeset godina „prvi susjed“ uspio naći svoje mjesto pod suncem te kako su postignuti vrlo značajni uspjesi i rezultati vrijedni pozornosti i priznanja. Kroz ovorelativno kratko razdoblje dopunoljetnosti, iznjedren je respektabilan broj visokoobrazovanih kadrova poljoprivrednog i prehrambeno-tehnološkog usmjerenja koji polako, ali sigurno, zauzimaju svoja mjesta u poljoprivredno-prehrambenom sektoru BiH.

Kruna uspjeha Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru svakako je uspostava doktorskih studija koji zapravo zaokružuju jednu prirodnu znanstveno-obrazovnu cjelinu. Danas je Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet dostigao onu razinu kakvoće kojom Sveučilištu u Mostaru osigurava stvaranje jedinstvenog europskog modela poljoprivredno-prehrambenog obrazovanja u kojem svoje mjesto svakako mogu zauzeti i njegovi diplomanti.

Na kraju, uz želju da se nastavi Vaš uspješan hod i razvitak, želim još jednom podcrtati uspješnu suradnju Federalnog agromediteranskog zavoda (ex Agronomski institut) i Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru koja će se nastaviti u idućim godinama.

prof. dr. sc. Marko Ivanković
ravnatelj Federalnog agromediteranskog zavoda

Kruna uspjeha Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru svakako je uspostava doktorskih studija koji zapravo zaokružuju jednu prirodnu znanstveno-obrazovnu cjelinu.

VIVAT ACADEMIA,
VIVANT
PROFESSORES,
VIVAT MEMBRUM
QUODLIBET,
VIVANT MEMBRÁ
QUAELIBET,
SEMPER SINT IN
FLORE!

*Stog' nek' žive škole
sve, profesori s njima...
Bog poživi i nas đake,
prisutne sve veseljake,
koliko nas ima!*

04

Sveučilište i mi

Sveučilište i mi

20

Sveučilište u Mostaru (Universitas studiorum Mostariensis) utemeljeno je 1977. godine i danas je treće po veličini sveučilište u BiH, ali i jedino sveučilište izvan Republike Hrvatske na kojem se nastava odvija na hrvatskom jeziku.

Sveučilište u Mostaru nije u cijelosti integrirano, fakulteti imaju svojstvo pravne osobe. Najviše akademsko tijelo je Senat Sveučilišta kojeg čine profesori i studenti. Sveučilištem rukovodi rektor, koji predstavlja i zastupa Sveučilište, a upravljanje Sveučilištem je na Upravnom vijeću kojeg imenuju utemeljitelji: Hercegovačko-neretvanska županija, Županija Zapadnohercegovačka, Hercegbosanska, Posavska i Županija Središnja Bosna.

U sklopu Sveučilišta djeluju Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet, Ekonomski fakultet, Filozofski fakultet, Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti, Fakultet strojarstva i računarstva, Fakultet zdravstvenih studija, Farmaceutski fakultet, Građevinski fakultet, Medicinski fakultet, Pravni fakultet i Akademija likovnih umjetnosti kao i devet instituta od kojih je najmlađi nedavno utemeljeni Agronomski institut za zootehniku sa sjedištem u Kupresu.

Izuzev Akademije likovnih umjetnosti, koja se nalazi u Širokom Brijegu, svi su fakulteti smješteni u Mostaru. Iako je najveći broj sveučilišnih objekata lociran u sveučilišnom kampusu u samom središtu grada, dio nastavnih sadržaja odvija se i u kampusu prigradskog naselja

Sveučilište u Mostaru ima viziju postati moderna, autoritativna visokoškolska institucija broj jedan u regiji, uključena u zajednički europski visokoškolski prostor.

Rodoč, a Fakultet zdravstvenih studija i Medicinski fakultet djeluju u sklopu Sveučilišne kliničke bolnice u Mostaru. U sklopu Sveučilišta djeluje i Studentski centar te Sveučilišna knjižnica.

Od akademske 2005./2006. godine, način studiranja na Sveučilištu u Mostaru u potpunosti je izmijenjen i prilagođen sukladno preporukama Bolonjske deklaracije. Nastavna djelatnost izvodi se na deset fakulteta i jednoj

umjetničkoj akademiji, naprediplomskim, diplomskim i stručnim studijima kroz pedeset različitih studija, četrdeset šest smjerova i sedamdeset studijskih skupina. U realizaciji nastavnoga procesa sudjeluje više od tisuću nastavnika i suradnika, a na administrativno tehničkim poslovima uposleno je oko sto pedeset djelatnika. Na Sveučilištu u Mostaru danas studira više od šesnaest tisuća domaćih i inozemnih studenata.

Sveučilište u Mostaru ima viziju postati moderna, autoritativna visokoškolska institucija broj jedan u regiji, uključena u zajednički europski visokoškolski prostor. Na lokalnoj, državnoj i internacionalnoj razini sveučilišni obrazovni proces treba biti prepoznatljiv po izvrsnosti. Znanstveno-istraživački rad na Sveučilištu temeljiti će se na znanstvenoj izvrsnosti definiranoj međunarodnim pokazateljima i jačoj integriranosti s obrazovnim procesom na svim razinama, a posebice na poslijediplomskim studijima. Sveučilište će kroz stvaranje novih ideja i tehnoloških rješenja, kritičko promišljanje i kreativnost postati jedan od ključnih pokretača gospodarstva i održivoga razvoja.

Dopotpunog uključivanja u europski prostor visokog obrazovanja, Sveučilište u Mostaru želi stvoriti preduvjete za mobilnost studenata, nastavnika i suradnika jačanjem suradnje unutar BiH, ali i sa srodnim inozemnim

institucijama u cilju širenja baze znanja i omogućavanja razvoja različitih karijera svih pojedinaca zaposlenih na Sveučilištu. Sveučilište u Mostaru punopravna je članica svih značajnijih europskih i regionalnih sveučilišnih asocijacija i akademskih mreža, s vrlo uspješnom i intenzivnom međunarodnom suradnjom.

Sveučilište će kroz stvaranje novih ideja i tehnoloških rješenja, kritičko promišljanje i kreativnost postati jedan od ključnih pokretača...

Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet u Mostaru visokoškolska je ustanova u sastavu Sveučilišta u Mostaru na kojem se nastava izvodi na hrvatskom jeziku. Utemeljen je 1994. godine Odlukom Senata Sveučilišta u Mostaru pod imenom Agronomski fakultet.

Fakultet ima svojstvo pravne osobe i upisan je u sudski registar Višeg suda u Mostaru. Uvođenje novog studijskog programa Prehrambene tehnologije, u 2007./2008. akademskoj godini, rezultiralo je promjenom imena u Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet. Fakultetom upravljaju dekan i Znanstveno-nastavno vijeće koje je upravno tijelo čiji su članovi svi stalno uposleni nastavnici i predstavnici studenata.

Temeljna djelatnost Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta je visokoškolsko obrazovanje odnosno izvedba studijskih programa sveučilišnog preddiplomskog, diplomskog i poslijediplomskog studija iz znanstvenog područja biotehničkih znanosti, znanstvenih polja agronomije i biotehnologije.

Studijski programi Agronomije i Prehrambene tehnologije strukturom i načinom izvođenja potpuno su prilagođeni srodnim studijima u državama Europske unije, Bolonjskoj deklaraciji i strukturi 3+2+3 što uključuje sveučilišni preddiplomski studij u trajanju od tri godine (180 ECTS bodova), sveučilišni diplomski studij u trajanju od dvije godine (120 ECTS bodova) i poslijediplomski, doktorski studij u trajanju od tri godine (180 ECTS bodova). Na preddiplomskom studiju Agronomije studenti se opredjeljuju za jedan od četiri ponuđena smjera: opći, bilnogojstvo, zootehnika i agroekonomika, a za nastavak školovanja na diplomskom studiju na raspolaganju su im smjerovi bilnogojstva, zootehnike i agroekonomike-Poljoprivreda i EU. Studentima studijskog programa Prehrambene tehnologije za nastavak školovanja na diplomskom studiju na raspolaganju je smjer prehrambenog inženjerstva. Od 2013./2014. akademske godine Fakultet organizira i poslijediplomski sveučilišni doktorski studij Poljoprivreda i zaštita okoliša.

Nastava se na svim studijskim programima izvodi po modelu uravnotežene teorijske i praktične nastave. Teorijska nastava izvodi se klasičnom metodom predavanja i seminara dok se praktična nastava, ovisno o kolegiju, prakticira u laboratorijima, na vlastitom pokusnom poligonu i terenskom nastavom kako bi se studenti upoznali s prirodnim, gospodarskim i odnosno poljodjeljskim resursima, rezultatima terenskih istraživanja i najvažnijim proizvodnim sustavima. Osim izvedbenastave, djelatnost Fakulteta uključuje i znanstveno-istraživački

Vizija Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta u Mostaru je postati ravnopravan partner u jedinstvenom europskom prostoru visokog obrazovanja...

rad te primjenu znanstvenih rezultata u praksi što je krajnji cilj i smisao svakog istraživačkog rada.

Misija Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta u Mostaru sastoji se u nastojanju Fakulteta da, osiguravajući najviše akademske slobode i europske obrazovne standarde, svojim studentima omogućiti stjecanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina kojima će unaprijediti poljoprivrednu i biotehničku praksu, obrazovanje i znanost.

Vizija Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta u Mostaru je postati ravnopravan partner u jedinstvenom europskom prostoru visokog obrazovanja i znanstveno-istraživačkog rada te dostići najviše razine izvrsnosti. Značajan broj projekata, visoke kompetencije sudionika i obiman transfer dobivenih rezultata u gospodarstvo stvoriti će dodatnu vrijednost u procesu obrazovanja, a sve u cilju ostvarivanja postavljene vizije.

HISTORIA
EST TESTIS
TEMPORUM,
LUX VERITATIS,
VITA MEMORIAE,
MAGISTRA
VITAE, NUNTIA
VETUSTATIS.

*Povijest je
svjedok vremena, svjetlo istine,
život pamćenja, učiteljica života,
glasnica starine.*

05